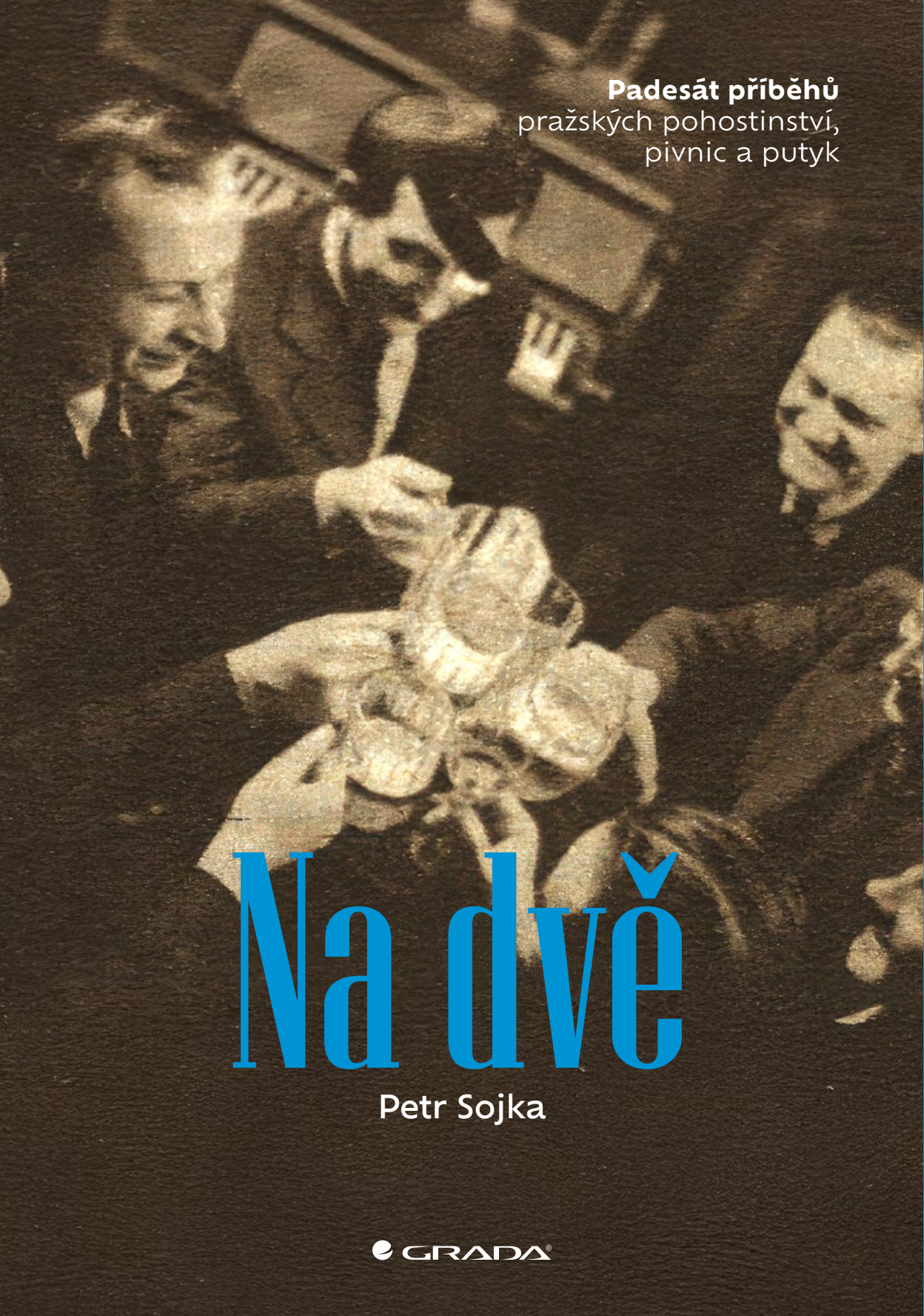

Padesát příběhů
pražských pohostinství,
pivnic a putyk

Na dvě

Petr Sojka

Na dvě

Petr
Sojka

Padesát příběhů
pražských pohostinství,
pivnic a putyk

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

Petr Sojka

Na dvě

Padesát příběhů pražských pohostinství, pivnic a putyk

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz,

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

jako svou 10260. publikaci

Odpovědná redaktorka Alice Zavadilová

Text a fotografie Petr Sojka

Obálka a grafická úprava Rado Bielený

Jazyková korektura Pavlína Zelníčková

Fotografie bez autorství: archivy majitelů restaurací, archiv autora

Počet stran 312

První vydání, Praha 2025

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2025

Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2025

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-8217-6 (ePub)

ISBN 978-80-271-8216-9 (pdf)

ISBN 978-80-271-5720-4 (print)

Obsah

U zlatého lva	6	Jenerálka	173
U Kopřivů	13	Šipkapas	177
U Sladkých	20	Na Staré hospodě	180
U Měšťánků	26	Velká hospoda	187
U Mariánského obrazu - Hyberská	33	U Deylů	193
U Mariánského obrazu - Žižkov	38	U Lojzicka	197
U Břečků	45	U nádraží v Běchovicích	201
U Pešků	52	Další běchovické hostince	205
U Kalendů	58	Na Vlachovce	210
Vltava	64	Bellevue	217
Na Slovanech	73	Na Růžovém ostrově	224
U Virlů	78	Stará Pankrác	228
U Sýkorů	82	Montmartre	233
U Černého orla	86	Emča Revoluce	244
U Podušků	89	U Budyho	247
U Palmů	92	Houtyš	255
U Šálků	98	Daniel Rösch	264
Černý pivovar	106	U Ježíška	268
U Sedlerů	112	U Brejšků	276
U Vašatů	116	Uhříněveský pivovar	282
Na Octárně	122	Hradčanská radnice	289
U Černého vola	128	II. ve Stromovce	295
Koruna	135	Na Rybárně	301
U Váhy	145	U Vaňhů	305
U Steinitzů	151		
Zmizelé šarecké hostince	158		

U Zlatého lva

Dům, o němž budeme dnes vyprávět, je v rámci staroměstské zástavby unikátní. Zasahuje totiž do dvou velmi frekventovaných ulic. Na jedné straně ho zaznamenáváme v Celetné ulici, zatímco jeho druhé křídlo míří na Ovocný trh.

„Dům byl postaven a kolaudován v roce 1403. Našel jsem na Malostranském náměstí kolaudační výměr, ten je na pergameni a je podepsán, král Václav IV., vlastní rukou,“ vypráví majitel domu Antonín Sichrovský.

Prvním doloženým majitelem byl kramář Ondřej. Později dům koupil Šimon z Berouna, který tu nechal zbudovat pivovar. Roku 1486 pak přešel do vlastnictví Matěje z Nového Města a jeho ženy Anny. Za ních získal historický objekt zásadní ozdobu, totiž erb se zlatým lvem, a od té doby už mu název U Zlatého lva zůstal. To stáří domu dnes po mnoha přestavbách zaznamenáme pouze ve sklepech.

„První majitel 1400 a první pivovar a hostinec 1408,“ ukazuje na malované ceduli uvnitř číšník suterénní vinárny Jan Sklenář a ve výkladu nadšeně pokračuje: „Tohle jsou takový základy o tomto domu, a když se půjdete podívat dovnitř, tak tohle jsou všechno původní kameny z roku 1400. Tady je původní okno, kterým se lidi dívali ven zase v roce 1400. A Praha potom rostla a rostla a to další okno o něco výš je asi tak z roku 1600, možná 1700. Dneska už je úroveň terénu o nějakých možná

devět deset metrů výš. A tohle,“ ukazuje Jan Sklenář na otvor v klenutém stropě, „je původní komín, kde tady pod ním byla původní kuchyň.“

Ve druhé polovině minulého století už v podzemí hospoda nefungovala, současnou vinárnu tu obnovil pan Sichrovský až po restituci domu. V oněch sklepech pak 21. března 1871 vypukl požár, který se nahromaděnou slámou rychle šířil. Jen pohotovost staroměstských, novoměstských a také malostranských hasičů zajistila, že popelem tehdy nelehla celý dům.

„Tady byla ještě udusaná hlína, když jsem sem přišel, a byla tu skládka uhlí pro lidi, kteří tady topili tehdy ještě v kamnech, samozřejmě. Když jsme to dostali zpátky, tak v tom sklepech byli sami feťáci, měli tam kavalce a píchali si tam injekce,“ popisuje stav sklepa na začátku devadesátých let Antonín Sichrovský.

Nepřetržitý provoz hostince v tomto domě zajišťoval za minulého režimu ale jiný prostor. V přízemí domu, otočeného na Ovocný trh, je totiž další restaurační zařízení. V 19. století bylo známé pod názvem Michelská pivnice – podle piva, které se uvnitř čepovalo. V roce 1882 pivnici převzal hostinský Antonín Tvrdý, který hosty lákal na čerstvou masitou snídani, dobře upravené obědy, výborné laciné večeře, výtečný michelský ležák a také veškeré druhy vín. 27. listopadu 1887 vystřídal pana Tvrdého hostinský Havlíček se svou že-

nou Barborou. Přešel sem z pivnice Na Košíku a nabízel mimo jiné černý ležák z tomášského pivovaru, chutně upravené obědy za 35 krejcarů, snídaně na vidličku za 15 krejcarů a večere v hojném množství, jak před divadelním představením, tak i po něm. Pořídil také úplně nový kulečník.

Na hostinec a zdejší pivo té doby vzpomínal novinář a spisovatel Václav Řezníček: „Nejenom stejně dobré, ale někdy dokonce lepší pivo, nežli jaké čepoval pan Fabián ve švajnhajzlu na Koňském trhu, měli jenom v michelské pivnici na Ovocném trhu. To bylo pivo akademické, vařené v pivovare v Michli, jehož majitelem a vrchností byla pražská alma mater – univerzita. Michelská pivnice nacházela se v průchodicím domě z Ovocného trhu do Celetné ulice. Hosty v ní pak bývali ponejvíce studenti a doktoři, mezi něž ani pražskému měšťanu zasednouti se nechtělo. Pánové ti byli jednak vůči jiným hrdí a jednak šprýmovní, takže bylo lépe společnosti jejich se vyhnouti a ponechat je sobě samým.“

Už o dva roky později, tedy v roce 1889, se u Zlatého lva usadil hostinský Josef Jelínek, u něhož mohli studenti z okolí, které lákal na levnou kuchyni, pořídit třeba ranní polévky nebo znovu snídaně na vidličku.

„Ta hospoda tady byla otevřená od rána od pěti hodin, prodávali tady burty nebo dršťkovou, a když popeláři končili, tak sem chodili na snídaní nebo na svačinku, na polívku a na pivo,“ říká o podobě a sortimentu hospody před rokem 1989 znovu Antonín Sichrovský a Martin Čermák, který hostinec provozuje teď, ho doplňuje: „Já jsem tady dřív pracoval jako číšník, po šesti letech mi umřel můj šéf, tak jsem šel za panem

Sichrovským, jestli mi to nechá, a od roku 2000 to provozuju. A tehdy to vypadalo úplně jinak, byla to opravdu obyčejná hospoda, Taková palírna, nálevna, pivo, panáky.“

Martin a Zuzana Čermákoví se rozhodli vytvořit staropražské prostředí, za kterým sem často míří i zahraniční turisté. „Přeměnili jsme to na restauraci s hezkýma záchodama, protože ty tady nebyly, tady se dřív chodilo na zeď, chlapi chodili na zeď, takový to postaru, uprostřed byla díra... Takže to všechno jsme tady budovali se ženou a postupem času jsme se vypracovali k restauraci, která funguje, a taky díky panu Sichrovskému a tomu, jaký nám dal podmínky, tady můžeme takhle fungovat,“ vysvětluje Martin Čermák a jeho žena Zuzana přidává: „Já jsem na to pyšná, hrdá, na to místečko, hlavně že ty lidi berou, že to je kouzelný a furt se tady zachovává ta hospůdka, tradiční česká hospůdka, nejenom jídlem a pitím, ale i tím prostředím.“

Dům je v držení rodu Sichrovských od roku 1750, kdy do Prahy doputoval z Mladé Boleslavi dávný předek současného majitele a vzal si za ženu jedinou dceru tehdejšího vlastníka. Pradědek Antonína Sichrovského pak dům zvelebil a v roce 1845 založil obchod s dlouholetou tradicí a výjimečnou klientskou. Pokračovateli rodinné kloboučnické tradice byli i potomci zakladatele, tedy Ignác Sichrovský a jeho syn stejného jména, narozený v roce 1877. Ti oba se v tomto domě narodili. „Zdrojem těch informací byla moje teta, která byla dcera toho mého pradědečka. Ta říkala, že klobouky si tu kupoval i pan prezident Masaryk, pan prezident Beneš a celá ta prvorepubliková vláda. Všichni

si sem chodili kupovat klobouky. Ten obchod do Celetné ulice tam byl do roku 1949. Pak přišla národní správa a tehdy už tatínka vyhodili," popisuje konec výjimečného obchodu pan Sichrovský.

Po slavném kloboučnictví se tu prodávaly šaty a později gramodesky firmy Supraphon, jejíž znak je na fasádě směrem do Celetné dosud. A naprostou náhodou připomíná i název celého domu, totiž U Zlatého lva. Teď tu už od roku 1996 prodává české hračky pan Jiří Kopecký. „Filozofie toho obchodu je zachránit českou hračku. Jsou to všechny firmy, který jsou navázaný na tradiční český hračky. Protože pan Sichrovský je velkej pražskej patriot, tak pro nás, pro všechny firmy a živnosti, který jsme v tohle domě, je to obrovskej přínos, protože jenom díky němu můžeme v takový exponovaný lokalitě prodávat právě tenhle sortiment," říká majitel obchodu v Celetné ulici Jiří Kopecký.

V ostatních prostorách rozlehlého domu byly tehdy a dosud jsou byty. „Ty domácnosti, co tady nahoře na těch

pavlačích bydlely, jenom pro představu měly koupelny, kde teda tekla voda, ale záchod pro všechny ty domácnosti byl jeden na pavlači a všichni chodili na ten jeden záchod. A když vypustili vodu z vany, tak ta tekla do okapový roury, okapovou rourou dolů, uprostřed toho dvora byla díra, do který to všechno teklo," vypráví o podmínkách pro partaje v osmdesátých letech 20. století Antonín Sichrovský.

Ale pojďme ještě na závěr do hlubokého podzemí domu. Tady totiž pochopíme, že jsou jevy, na které nám nestačí racionální vysvětlení. „Sám v restauraci, úplně ticho, pozdě večer a najednou mi odjela židle o půl metru. A kuchař, ten měl tu příhodu, že když už byl zase sám v noci v kuchyni, končil šichtu a měl uklizeno, tak se mu najednou začaly postupně rozhoupávat všechny naběračky, co tam měl pověšený, a rozhoupaly se do stavu, že to bylo jak kyvadlo. A ten kuchař pak podal výpověď. Ten se toho tak bál, že skončil," líčí podivnosti, které se dějí ve středověkém podzemí historického domu, číšník vinárny Jan Sklenář.

1. Podoba domu směřujícího na Ovocný trh.
2. A takhle vypadá fasáda domu z Celetné ulice.
3. Historický snímek Ovocného trhu.

4

5

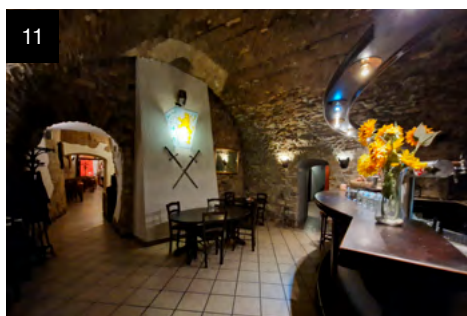
6

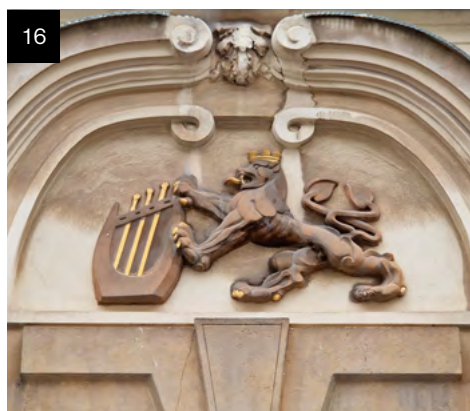
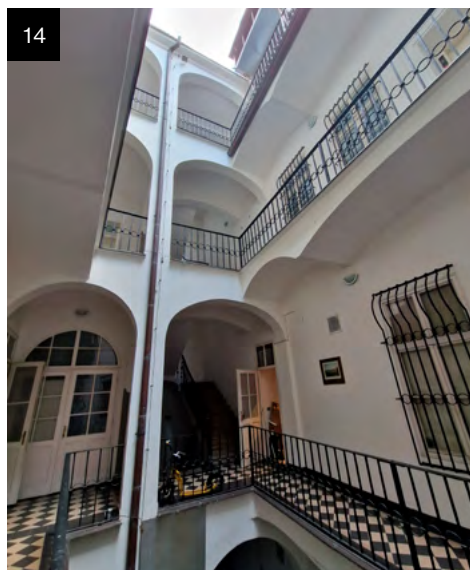
7

4. *Ignác Sichrovský I.*
5. *Ignác Sichrovský II.*
6. *Antonín Sichrovský I.*
7. *Antonín Sichrovský II.*

8. Pohled na dům z Celetné ulice se slavným kloboučnictvím.
9. Směrem do Ovocného trhu bývala za první republiky také lékárna. Kromě ní tu nejrůznější kostýmy půjčovala paní Huňková. A aukční síň tu provozoval pan Dunder.
10. Vstup do suterénní vinárny.
11. Interiér vinárny.
12. Tady někde se v noci samy posouvají židle.

13. Výčep restaurace v přízemí.

14. Pohled do dvora domu s pavlačemi.

15. Interiér restaurace.

16. Znak firmy Supraphon shodou okolností zahrnuje lva, symbol celého domu.

U Kopřivů

Domek, v němž funguje už od konce 19. století hostinec U Kopřivů nebo také Na Pískách, by se dobře vyjímal na kterékoliv starosvětské venkovské návsi. Po celou dobu – s výjimkou éry komunistického znárodnění – provozuje hospodu uvnitř tohoto domku jedna rodina. Hospodskou dynastii tu založil pan Kopřiva a zdejší ulice se dřív jmenovala Na Pěšinkách.

„On byl ten hospodskej, kterýho tady pamatujou, s přezdívkou Pistolník. Prý to byl vysokej chlap a tu hospodu provozoval při svém hlavním povolání, a to byla zedničina. On nebyl původně hospodskej, ale v tom svém baráku si vybudoval hospodu,“ vypráví Jan Kotík, současný majitel hostince. Už za mocnářství se uvnitř scházely dělnické spolky a jejich členové si tenhle hostinec nemohli vynachválit: „Jest povinností veškerého dělnictva kobyliského a okolního, by se vyhýbalo hostincům, kde se prodává zdražené pivo, a to jsou následující hostince: Hladkého, Ouřady, Seifrida, Topola a Průšky. Navštěvujte hostinec U Kopřivů na Pěšinkách!“ Kvůli zdraženému pivu založili v Kobylicích dokonce takzvaný Dělnický dům, dosud pouhé sdružení, ale zároveň už koupili parcelu na stavbu spolkového domu. Deník Právo lidu šel ve svém boji tak daleko, že kromě jmen hostinských, kteří se odmítali vrátit s cenou piva k minulosti, tiskl i jména těch kobylických obyvatel, kteří přes vyhlášený bojkot do těchto hostinců chodili.

Bojkot mnoha zdejších hospod trval po celý rok 1903. Za první republiky se tu pak scházely nejrůznější zájmové spolky včetně holubářů nebo fotbalistů místního Rapidu Kobylice. „Jeden ze zakládajících členů klubu, pan Bohouš Řežábek, byl člověk, který si vzal za manželku babiččinu sestru, která se tady v tom baráku narodila. Údajně Kopřiva, který měl dvě dcery, si přál, aby si hlavně nevzaly fotbalistu a hospodskýho. Tak to se mu vyplnilo hned nadvakrát. Jedna si vzala hospodskýho a druhá fotbalistu,“ směje se Jan Kotík. Fotbalisté SK Rapid se tak U Kopřivů scházeli i v poválečných časech. Tehdy vypadala dispozice hostince jinak než teď. Všechno bylo skromnější, snad kromě unikátního sklepa, vydlabaného do pískovcové skály. Ten býval naopak mnohem větší a v korytech se tu ledovalo pivo.

Na Pěšinách, jak se hostinec už dlouhá léta jmenuje, pořádají nejrůznější společenské akce, často třeba zabíjačky. Specialitou tohoto stylového hostince je otvíračka i na Štědrý den. „Máme pro hosty připravenýho vánočního kubu, což vymyslel můj táta jako tradici. Myslím, že se to dobře chytlo, protože na ten Štědrej den tady bývá hodně rušno. Sejde se tady spousta hostů, široká škála všech, co sem chodí přes rok. Jdou na procházku, tak se tady zastavěj popřát veselý Vánoce, dají si kousek kuby. Je to moc hezkej den,“ popisuje znovu Jan Kotík. Dlouholetou tradici

mají Na Pěšinách i muzikantská posezení. A hudebníci si ani nemusejí nosit svoje nástroje. K dispozici tu mají kromě píana a basy i harmoniku a kytaru.

Skvělou přidanou hodnotou hostince Na Pěšinách je útulné koupaliště hned naproti, které tu z neupraveného rybníčku vzniklo v roce 1956. „Během pěti let bylo v Kobylisích – Na Pěšinách – vybudováno koupaliště, které po konečné montáži filtračního zařízení bude dílem, jakým se žádná čtvrt Praha nemůže prozatím pochlubit. Už sama rozloha koupaliště, zaujímající přes 2 000 čtverečních metrů celkové plochy, je vskutku úctyhodná. Nová tráva a okrasné keře místo dřívějšího úhoru

budou nyní důstojným protějškem okolním vilkám a současně budované tělocvičně. V jednopatrové budově jsou šatny pro více než 500 občanů, a kromě toho je počítáno s místností pro kavárnu a bufet. Velký plavecký bazén o rozměrech 16 × 23 metrů se šesti závodními drahami má také třímetrový skokanský můstek. S prostorem cca 14 metrů čtverečních je pamatováno na děti a neplavce. Bazén je vystavěn z kamenných kvádrů bývalého Štěfáníkova mostu. Aby se zamezilo nanošení písku nebo hlíny do bazénu, jsou kolem brouzdaliště i sprchy. Voda v koupališti se bude jednou denně čistit nebo vyměňovat.“

1. Historický hostinec U Kopřivů na konci 19. století.
2. A fotografie ze stejné doby s dávným rybníčkem.
3. V roce 1932 právě v tomto hostinci vznikl fotbalový klub Rapid Kobylisy.

2

3

Sportovní klub *Rapid*

Praha 8 - Kobylisy

stojící: Jaroslav Žebro - sekretář, Jaroslav Kovářik kpt., Josef Pospíšil, Rudolf Bukovský,
Rudolf Kovářik, Eduard Mácha, František Plichta, František Krůta, Antonín Plečtý, Antonín Rápek - předseda
ležící: František Luka, Bohumil Řežábek, Ferdinand Kubín
dres: červenobílé pruhy

~ založen roku 1932 ~

4

5

6

4. Ulice Na Pěšinách ve čtyřicátých letech 20. století.
5. Jedna ze současných denních nabídek.
6. Hostinec Na Pěšinách působí dodnes venkovským dojmem.
7. Muzikantské partičky se tu scházejí velmi často...
8. ...a prostor lokálu dokonale vyplní.
9. Většinou si muzikanti přinesou vlastní nástroje...

10. ...ale k dispozici tu mají i erární, včetně píána.
 11. Čas tu odpočítávají staré hodiny.
 12. Současný majitel Jan Kotík.
 13. Zabíjačky tu mají dlouhou tradici.
 14. Takhle vypadalo zdejší koupaliště na konci
 60. let 20. století.
 15. Jeho dnešní podoba před sezónou.

14

15

U Sladkých

U Sladkých. Tak zní jméno, které tento dům získal s majitelem Janem Sladkým z Peclínovce. Ten ho koupil v roce 1523. Historie této lokality je ale mnohem starší. Původně tu stálo několik románských domů. Teprve v 16. a 17. století došlo ke scelení areálu. „Kolem roku 1577 byl dům renesančně přestavěn a tehdy získal pravděpodobně v čele a v přízemí tu podobu toho trojtraktového řešení s velkým středním průjezdem,“ říká Dalibor Prix z Ústavu dějin umění Akademie věd ČR, který mimochodem v domě – jako jedna z mnoha vědeckých institucí – sídlí.

Ve druhé polovině 17. století pak movitý měšťan Jan Dyryx z Bruku vykoupil sousední domy, zboursal je a dal stavbě definitivně barokní podobu. Z té doby pochází i socha svatého Judy Tadeáše v nice na průčelí. „Je datována do roku 1697. Z toho můžeme usuzovat, že barokní přestavba celého toho objektu se odehrála někdy mezi rokem 1666, kdy Jan Dyryx začal skupovat jednotlivé domy, a rokem 1697, kdy už je do konečné finální přestavby vsazena ta plastika na průčelí domu,“ vypráví znovu pan doktor Prix. Tou dobou je u domu zaznamenán i unikátní zdobený nákolník, o němž se neví, jestli přibyl v 17. století, nebo má i mnohem delší historii. Ať už se stal součástí domu v kterémkoliv období, na jeho vzhledu majitel nešetřil. „Zcela určitě bylo do té výroby a vytesání zapotřebí investovat nějaký čas a nějaké peníze. To

znamená, že zájem majitele na takové výzdobě nároží je nepochybný. Tím, jak byl celý komplex domů lety doslova lepen, dostal velmi nepravidelný tvar, takže najít kolmé stěny je zvenku takřka nemožné.“ A ostatně i zevnitř, jak dokazuje jedna z pracoven v prvním patře.

Součástí domu U Sladkých býval ale odpradáвна i pivovar a později populární hostinec. Od poloviny 14. století ho vlastnilo postupně několik měšťanů. „První je znám díky záznamům Václava Vladivoje Tomka – byl to jakýsi Mikuláš sladovník. Už z té jeho profese se dá soudit, že se zabýval vařením a přípravou piva. V roce 1379 pak dům vlastnil jistý Henslin Melzer, což je vlastně německá varianta toho sladovníka, jenomže z dalších záznamů víme, že to byl kožešník,“ přidává drobnou záhadu doktor Dalibor Prix. Jen doklad toho, že příjmení ještě neznamena automaticky stejnou živnost. Prokazatelné zmínky o pivovaru jsou tu tedy poněkud mladší. „Neznáme jeho kontinuitu, ale víme, že se zde vařilo pivo i potom v 19. století a ještě do poloviny 20. století stála na protějším nároží toho bloku pivovarská spilka, která tehdy už jako opuštěná chátrala a ta budova byla demolována, a tak nakonec bylo takto uvolněno prostranství dnešního Jilského náměstíčka před hlavním vstupem do celého tohoto areálu,“ říká znovu doktor Prix.

Ještě v první polovině 19. století si pivovar pronajal Jan Kittl, dědeček

Emy Destinové, o němž víme, že začínal své úspěšné pražské putování v hostinci a pivovaru U Šálků, do něhož se také v této knize podíváme.

Od poloviny 19. století se pak v domě U Sladkých usadila populární kavárna Časlavského, později U Sokola. Oblíbený kavárník Jan Časlavský ale obsadil jiné prostory tohoto rozlehlého domu, než jaké užívaly tradiční hostince. Mířil také na trochu jinou klientelu, a tak inzeroval například pravý ruský čaj a pravý jamajský rum. Nedožil se ale vysokého věku. Zemřel 12. září 1889, když mu bylo pouhých 57 let. Tou dobou už navíc nebyl kavárníkem, ale staral se o své roztocké hospodářství. Hosté ho skutečně zbožňovali, oblibu si získal svou dobrosrdečností a bodrostí. Studenti mu říkali Otec chudých, plných 33 let jim činil dobrodíní tím, že je napájel na dluh, který mnohdy nikdy neviděl zpátky ve své dlaní. K Janu Časlavskému ale s oblibou chodily i hvězdy tehdejšího společenského a spisovatelského nebe, například Jan Neruda, Vítězslav Hálek, Josef Barák, Karel Jaromír Erben nebo Adolf Heyduk. A také Josef Frič, kterého údajně právě tady napadla myšlenka Máje. Hálek s Nerudou tady sedávali zásadně u okna a ostatní se kolem nich seskupili. Heyduk sedával s oblibou vedle Nerudy a mladíci ve společnosti ho často škádlili, když jeho židli zasedli. Heyduk si ale zásadně jinak nesesedl, mračil se a hleděl na Nerudu, u něhož patrně čekal zastání. To také obvykle přišlo, ale většinou ani nemuselo a „drzoun“ Heydukovu židli sám opustil.

Známe i mnoho pozdějších hostinských. Tak třeba dlouho souběžně s Janem Časlavským vedl u Sladkých svůj podnik, a to už od roku 1866, Jan Horák, který nabízel výborné svrchní

a také dobře vyleželé spodní pivo, raní polévky, masité snídaně, chutné a laciné obědy, a jak doslova uvádí, každý čtvrtek non plus ultra špekové knedlíky, ve stejný den i zpěváckou společnost a v sobotu a neděli hudbu sboru měšťanské pěchoty. O rok později v nově zřízené besidce slibuje sládek Václav Rubeš výtečný březnový ležák a laciné pokrmy. Tomuto hostinskému bylo vyčítáno, že dům opatřil vývěsním štítem, hlásajícím do okolí, že právě přicházejí k Rubešově restauraci. Na místě by podle tehdejších kritiků bylo zachování historického názvu, tedy U Sladkých. Tehdy se ještě nosila účta k původním názvům, a nejen hostinců. Na konci 19. století převzal hostinec Antonín Baštař, který zve na snídaně na vidličku, dobře vyleželé pivo a taneční zábavy při piáně.

Na začátku 20. století tu hostinského dělal Josef Kroupa, který tady po ukončení činnosti místního pivovaru čepoval branické pivo. V roce 1910 zdejší hostinec převzal Jan Pán, který zůstal braníku věrný a k němu si přivzal ještě druhou pípu na plzeňský prazdroj. A pořádal U Sladkých pravidelná vystoupení první dámské tamburašské kapely.

I v tomto hostinci a pivovaru bylo ale občas „veseleji“, než by si hostinští a jejich slušní hosté přáli. Tak třeba jedné srpnové neděle roku 1876 vzala z bytu zdejšího sládka panská do ruky ručnici, a aniž věděla, jestli je zbraň nabíta, vystřelila s ní na služku. Její zranění našťastí nebylo smrtelné, protože střelkyně se kolegyni trefila jen do nohy. O jedné říjnové sobotě roku 1891 se zase v průjezdu pivovaru U Sladkých poprali dva dráteníci. Jejich souboj skončil krvavým zraněním a bezvědomím jednoho z nich, a tak se na Perštýn přihr-

nul ze všech stran velký zástup zvědavců, které sem přilákala zaručená zpráva, že u Sladkých došlo k vraždě. 14. března 1897 se tu v noci poprali vojáci s civilisty, a to tak drsně, že nádeník Emanuel Jirásek byl bajonetem vážně pořezán. Vojáci tu noc řádili u Sladkých i poté, co byl zraněný odvezen do nemocnice. O hlavy civilistů rozbili několik sklenic a podařilo se jim své soupeře z hostince do posledního vyhnat. Až přivolaná vojenská hlídka zjedнала pořádek. Do těžkostí se dostal 4. června 1899 páreček místních hostů po odchodu z hostince. Nožírský pomocník Jan Pivec si odtud vedl v noci svou dívku, osmnáctiletou Františku Defurtovou. Ta se ale na Můstku zalíbila trojici násilníků a ti se rozhodli zmocnit se jí za každou cenu. V případě nožírského pomocníka ale tvrdě narazili a Františčině milenci se podařilo přesilu zahnat. Pivec utrpěl při šarvátce zranění oka, s nímž odešel k lékaři a poté na strážnici staroměstského komisařství, kde učinil trestní oznámení.

Dům U Sladkých měl hned několikrát namále. Poprvé se o jeho bourání uvažovalo na počátku 20. století. Tehdejší novináři se historického objektu zastali, když poukazovali na zajímavou věž, portál s originálním patníkem a nepravidelný tvar domu. Vyzdvihovali rázovitost, malebnost a položení ve spleti zdejších ulic. Že to nakonec tehdy s domem dobře dopadlo, potvrzuje zpráva z ledna roku 1902, kdy inzerát v novinách znovu zve ke Sladkým na sváteční koncert.

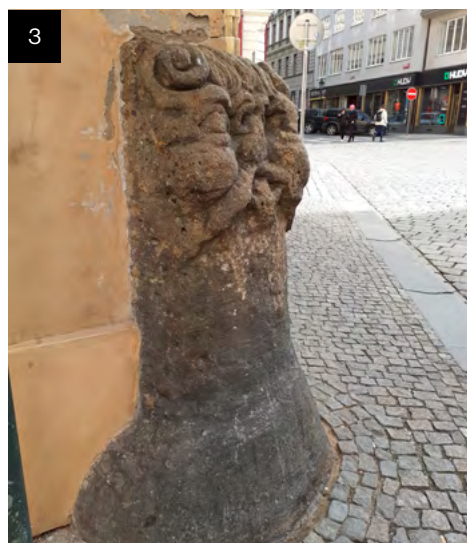
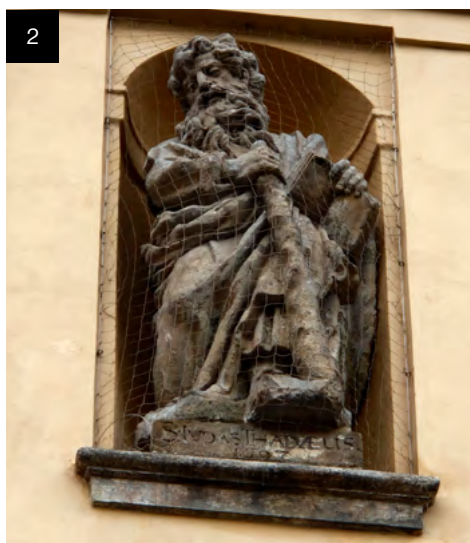
Podruhé chtěly úřady dům zbourat po druhé světové válce. Úpravy ze šedesátých let ho ale nakonec zachovaly. „V rámci tehdejších úprav celého toho bloku došlo ke zbourání domů

při Jilské ulici, které byly nově postaveny, byť jim byla dána v historickém prostředí nekonfliktní podoba,“ upřesňuje doktor Prix. Celému prostoru tak nadále dominuje věž, z níž jsou dosud zajímavé pohledy do okolí. „Tyto altány byly opravdu myšleny jako dočasné sezónní prostory k pobývání s vyhlídkou vně vlastního domu. Měly tedy nějaký reprezentativní charakter, protože při pohledu zvenčí ten dům zdůrazňovaly, suplovaly jakoby nějakou věžičku. Na druhou stranu uživatelům umožňovaly krásný výhled do vnějšího prostředí, a ne přímo do těch stísněných dvorů nebo na blízké fasády protějších domů,“ vysvětluje Dalibor Prix.

„Ta věžička je teď součástí Centra teoretických studií, což je společné pracoviště Akademie věd a Univerzity Karlovy. Z věžičky můžete vidět Betlémskou kapli, Staré Město a shora i plastiku Davida Černého, která je nainstalována na břemeni z jednoho z oken domu v patře pod tou věží, a je to plastika Sigmunda Freuda, která vyjadřuje takový vhled Davida Černého do nového tisíciletí,“ popisuje Jana Říhová z Filozofického ústavu Akademie věd. Právě tato instituce je další z těch, které v historickém domě sídlí. Vedle už zmíněného Ústavu dějin umění je to ještě Sociologický ústav AV ČR. „Každý z těchto ústavů má i svoji knihovnu, kterou může veřejnost navštívit, když si zřídí průkazku, a může si půjčit knihu. Areál je pravidelně jednou ročně přístupný v rámci akce Open House, která otevírá běžně nepřístupné budovy veřejnosti, a zájmemce si může nejen dům U Sladkých, ale i všechny zbývající prostory prohlédnout s průvodcem,“ upozorňuje znovu Jana Říhová.

Návštěvníci, kteří do areálu tvořeného ulicemi Jilskou, Na Perštýně a Husovou proniknou, mohou obdivovat i jednu z mnoha místností – snad kdy-

si domácí kapli, nebo zajímavě řešené dláždění zdejšího nádvoří. A mohou se tu také nadechnout. Třeba odněkud ucítí vůni dávného pivovarského provozu.

1. Dům U Sladkých se svou vnější nepravidelností.
2. Svatý Juda Tadeáš.
3. Výrazný obranný nákolník, vypovídající o společenském postavení majitele domu.

4

5

4. Detail vyhlídkové věžičky.

5. Její interiér.

6. A výhled z ní.
7. Jedna z mnoha pracoven uvnitř domu.
8. Historické sklepení.
9. Dobový inzerát z roku 1866.
10. A podobný o rok později.

U Měšťánek

„Ve třech místnostech si podávají dveře všichni, co přicházejí na Kampu. Hned u vchodu, ve výčepu, sedává společnost starousedlíků, v zadních lokálech zase hosté, kteří si tato místa oblibili nebo přišli náhodou. Protože Malá Strana – a zvláště pak Kampa – je častým útočištěm filmařů i bydlíštěm řady známých umělců, k častým hostům této hospůdky patří i oni. Za pozornost stojí, že tu mají otevřeno nepřetržitě po celý týden, bez zavíracího dne. Dopoledne a na oběd zaplňují hostinec hlavně řemeslníci, pro které tu vždy mají připraveno několik druhů přesnídávek a jedno až dvě hotová jídla. Odpoledne jde na odbyt už hlavně pivo. Čepují tu smíchovský staropramen, dopoledne desetku i dvanáctku, odpoledne už jenom dvanáctku,“ psal dobový gastrobedekr v polovině 70. let minulého století. Kapacita sympatického historického hostince bývala v těch časech 65 míst s provozní dobou od 9:00 do 20:00 hodin.

Ta dávná hospůdka se v polovině 19. století jmenovala U Zahrádků a provozovala ji hostinská jménem Anna Knoblochová. V roce 1893 se tady se setkáváme se jménem Johanka Bělohlávková, ale ta už o tři roky později pronajala hostinec hostinskému Kučerovi. Dnes nevíme, proč už po roce přišel další hostinský, tentokrát jím byl Josef Masílek.

Později slavný a populární Rudolf Měšťánek, po němž hostinec převzal jméno, užívané mnohými Malostráňáky

dodnes, přišel na Kampu na začátku 20. století. V roce 1909 se oženil se slečnou Boženou a společně se vrhli do hostinské činnosti. Za své zázemí si hostinec už v Měšťánkových začátcích zvolili členové pěveckého kroužku Blodek, kteří se tu scházeli každý pátek. Celebritou hostince se pak v roce 1923 stal tehdy teprve čtyřletý Jaroušek Zelenka. To proto, že se stal rekordmanem ve sbírce finančních příspěvků pro Ústřední matici školskou, když dokázal u zdejších hostů vybrat celých 200 korun.

Zlatou éru hostince pod značkou Měšťánek tu zaznamenal ještě v roce 1948 Edgar Theodor Havránek: „Zajímavým střediskem a sídlem opravdových kumštýřů a jejich přátel je na Kampě hostinec U Měšťánek, kde se pravidelně scházejí členové ‚Cechu kumštovních řemesel na Menším Městě pražském‘ ve své klenuté zasedací síni, vymalované zakladatelem cechu a jeho pilným pracovníkem, malířem Margoldem, kterého lze nalézt zpravidla jenom někde na Kampě. Po stěnách lze tu vidět vymalovány některé členy cechu, zejména archeologa profesora Schránila a mezi jinými v podobě egyptské sfingy také univerzitního profesora Lexu, našeho proslulého egyptologa, který pro tuto místnost vypracoval také slavnou píseň o krásné egyptské princezně Nófret. Nad stolem visí cechovní prapor a ferule a v celé společnosti, která sem chodívá, se vyskytuje mnoho kulturní veřejnosti dobře zná-

mých jmen. Vůbec snad není v Praze ani jediný malíř, který by do této velmi staré hospody v tichém malostranském zákoutí, nalézající se v jednom z nejstarších kamských domů s malou zahrádkou, z níž možno vyjít přímo na vltavský břeh, nechodil. Tradice hospody jako místa, kde se scházejí příslušníci cechu palety a dláta, je už dávná a již v době, kdy hostinec se ještě jmenoval U Zahrádků, chodil sem s celou tehdejší mladou malířskou generací malíř Soběslav Pinkas. Od té doby její sláva neustále stoupala, až se hospoda plným právem zařadila na jedno z nejvýznamnějších míst pražských hospod bohémských.“

Malíři měli u Měšťánek svou místnost proti výčepu. Do této společnosti patřil i loutkář Sucharda, kterého kolegové na jedné ze stěn také ztvárnili. Přední místnost patřila mnoho let policejním komisařům, kteří uvnitř zapomínali na běžnou každodenní neveselou pracovní rutinu. A při dobrém pití se často veselili dlouho do noci. Svůj stůl i čas měli v hospůdce uprostřed kamského náměstíčka i pošťáci ze všech koutů Prahy. K jídlu tu podávali nejrůzněji upravené buřty, třeba buřty s cibulí, buřty na paprice nebo buřty s vejci. I polévka tu bývala k mání, ale zásadně jenom rybi. Rudolf Měšťánek snad lovil ryby z blízké Vltavy, protože ty tvořily vedle buřtů další páteř zdejšího jídelníčku. Nechyběly ryby na kmině nebo ryby smažené.

Zatímco všichni hosté byli s tímto tradičním repertoárem spokojeni, výjimkou byl malíř Jakub Obrovský. Ten trval pravidelně na ledvinkách. Byl to asi vůbec problematický host, protože hostinského pokaždé tiskl do kouta. Byly-li na jídelním lístku buřty na paprice, trval na tom, že chce buřty s cibulí, a naopak.

Dalším kverulantem býval pak malíř Jaroslav Panuška, který se nepřidal nikdy k ostatním při popíjení piva, ale žádal vždy víno, k němuž kouřil světlé viržinko.

František Langer píše v knize Pražské legendy o vodníkovi Josefovi, který také chodil k Měšťánkům. Tím vodníkem ale myslel spisovatel téměř jistě Josefa Rouska, když píše, že bydlel pod čtvrtým mostním obloukem Karlova mostu a zachraňoval tonoucí z vod Vltavy, aniž kdy sám do řeky vstoupil. Tradovalo se, že tento malostranský zachránce tonoucích dokonce neuměl plavat, přestože měl u Karlova mostu svou půjčovnu loděk. Prý u Měšťánek často opákoval: „Cítím vodu na dálku, každou kapku a brrr.“ Může to říkat, píše František Langer, protože u Měšťánek čepují jen poctivé a vodou nekřtěné pivo.

Pravidelnými hosty Měšťánkův hostinec byli pak tři nerozluční kamarádi, dokud je nerozdělily politické přemety v Evropě třicátých, čtyřicátých a padesátých let – Jan Werich, Jiří Voskovec a Jaroslav Ježek. Jan Werich totiž bydlíval, než se později přestěhoval do „své“ známé vily, ve stejném domě, kde bydleli hospodští a kde také bývala oblíbená hospůdka. „Jaký má dnes Měšťánek pivo?“ ptal se Jaroslav Ježek po telefonu Wericha. „Znamenitý, člověče,“ odpovídal nadšeně herec. „Tak já jsem tam hned,“ rozveselil se hudebník a skutečně byl za pár chvil ze staroměstské Kaprovy ulice na Kampě. Jan Werich měl u Měšťánek to privilegium, že si pro pivo ani nemusel do hostince chodit. Bydlel totiž v bytě s verandou přímo nad restaurační zahrádkou. Stačilo pak jen zavolat z verandy: „Haló, Měšťanosto, dva rýžáky.“ Spustil prý na provaze tácek dolů a za chvíli už vytahoval nahoru dva

orosené bucláky smíchovského piva. Na zahrádce hospody U Měšťánek proseděli tři přátelé nejednu hodinu, a jak píše Jiří Voskovec, nevážili si toho. „Tenkrát jsme ještě nevěděli, že sedíme na nejkrásnějším místě na světě.“ Později, když vyplňoval v Americe nějaký dotazník s otázkou svého předchozího bydliště, smál se Jan Werich své odpovědi, že na Kampě v sousedství pana Měšťánka. „Jen já vidím znovu pana Měšťánka, jak dopoledne stojí před hospodou, jak z ní vyhání otevřenými okny a dveřmi dech včerejška a přitom drobí včerejší housky a rohlíky vrabcům. Je trpělivý, drží drobek tak dlouho v ruce, až jeden vrabec z houfu, vrabec hrdina, extrovert, sedne na mžik panu Měšťánkovi na ruku, popadne drobek a uletí.“

Pana Měšťánka pamatuje i novinářka Radka Kvačková, která bydlí od narození v nedalekém mlýně nad Čertovkou. „Později, když už to Měšťánkům sebrali, jsem tam musela jako malá holčička, osm nebo devět mi bylo, chodit babičce a tatínkovi pro pivo. To byl takovej drátěnej košíček na jedno malý a jedno velký pivo. Bralo se pivo obyčejný za 70 haléřů, ale pak tatínek nějak zpychnul a chtěl desítku za 90 haléřů. Později pojal podezření, že mu tu desítku ředěj tou sedmičkou, a tak mě pověřil, abych se proti tomu ohradila. Já přišla do toho výčepu plnýho chlapů a roztřesená jsem hlesla – tatínek říkal, že tam nemáte stříkat tu sedmičku. Ten výčepník byl takovej obrovskej chlap a ten na mě děsně zařval: „Co to říkáš?!“ a táhl mě do děsně hlubokýho sklepa. „Jak jsem to moh míchat? Tady je sedmička a tady desítko,“ ukázal mi tam dole a já vod tý doby přestala růst, jak jsem byla vyděšená,“ směje se Radka Kvačková a pokračuje:

„Babička zase chtěla malý řezaný pivo, ale aby tam bylo o trochu víc toho světlyho, takže jsem to zase musela poručit tak. Chvilku tam taky dělala hostinskou asi metraková ženská.“

„Tou dobou se tomu tady říkalo U Hubatý Maruny, protože ta se s hosty nepárala a mluvila i dost sprostě,“ vyprávuje nedaleká obyvatelka Anna Maria Kolář. „Dlouho potom, co ten pan Měšťánek umřel, tak se tady Kampou rozneslo, že ta jeho manželka a syn, kterému se říkalo Bóďa, se otrávil kyslíčnickem uhelnatým.“

V roce 1970 se pak paní Radka vdala za Petra Kvačka, který si tuto hospodu okamžitě oblíbil a byl častým hostem. „Tys tam tenkrát chodil hodně rád,“ říká Petrovi paní Radka. „Jednou jsem dokonce vzala děti a poslala je do tý hospody, aby tam tatínka vyzvedly, když jsou ty Vánoce,“ směje se zase Radka Kvačková.

„Jó, chodil jsem tam rád. Hned od toho roku 1970, když jsem se sem přistěhoval. To byla klasická ‚rajská‘ čtyřka, to se vůbec nedá s dnešními hospodama srovnat. Chodili sem jíst kameníci z Karlova mostu a to jídlo se nosilo i na ten most těm umělcům, kteří tam prodávali suvenýry. Bylo tu neskutečně zakouřeno a dobrý bylo, že se tu dali sehnat jakýkoliv řemeslníci, takže když se doma něco porouchalo, šlo se sem a tady jsem vyzvedl třeba instalatéra ze Starýho Města a odved jsem ho k nám. Sem totiž nechodili jenom Malostranáci, ale lidi z celý Prahy,“ popisuje atmosféru hospody, to už dávno pod názvem Na Kampě, Petr Kvaček a dodává: „Vešlo se tam z ulice, pak se šlo dalšíma dveřma doprava, tam byl hned výčep a naproti výčepu byl štamgastskej stůl. Z výčepu se šlo do lokálu, kterej byl kolmej

na řeku, a z něj ještě do druhého lokálu, kterej byl s Vltavou souběžnej. Tenkrát už zahrádka nefungovala. U toho stolu štamastů sedával každou neděli dopoledne Werich a my ho tam vždycky obklopili a on vyprávěl. Ale ke konci už byl i dost nerudnej.“

„Wericha jsme vídali, jak jde přes náměstí do hospody, to šel rovně, ale zpátky se pak už tak trochu klikatil,“ vzpomíná na slavného hosta Anna Maria Kolář.

Do hospody Na Kampě chodili i herec Josef Vinklář nebo zpěvačka Eva Olmerová, která několik let bydlela v domě číslo 5 v Hroznové ulici. V roce 1987 ji v tomto bytě vystřídala Helena Koenigsmarková se synem: „Ještě jsme tu hospodu chytli otevřenou, takže jsme tam párkrát taky byli posedět nebo přes ulici se džbánkem.“

Svou vzpomínku má i spisovatel a publicista David Černý, který sem chodil ještě před dosažením plnoletosti. „On to nebyl ani tak host, jako spíš součást toho personálu, on vyklepával plný popelníky a stahoval ze stolů sklenice a za to dostal pivo a něco k jídlu. Říkali jsme mu Kukačka. On totiž byl němej, aspoň ho nikdy nikdo neslyšel pro-

mluvit. Ale když přišla do hospody nějaká holka, která se mu líbila, tak on se k ní zezadu přitočil, chytil ji za ruku a nahlas zakukal, čemuž se pak chechtal, až se lesy zelenaly. Takže, když nějaká krasotinka vešla, my už jsme všichni čekali na ten jeho okamžik. A když tu hospodu nahradilo to, co je tam teď, to pro něj byl velkej zásah do jeho života. Chvilku jsme pak o něm nevěděli, až jsme ho našli v takový moravský hospodě na Újezdě. Když pak zavřeli i tu, ztrácí se i stopa pana Kukačky.“

Hostinec U Měšťánek a později Na Kampě už na malebném náměstíčku nenajdeme. Hned po roce 1990 tu změnili k hostům přístup a takhle podivná filozofie trvá dosud. Pivo stojí 95 korun a jídelní lístek v češtině tu nehledejte. „Myslím, že dnešní turisté hledaj hospody, kde se můžou potkat s domorodci, místními štamgasty. Je to chyba, že takhle někdo uvažuje, to už říkaly naše babičky, že mihn je víc,“ myslí si Helena Koenigsmarková a David Černý ji doplňuje: „Ti hostinští už dnes většinou vědí, že je dobrý tam ty místní mít.“ Dávňý hostinec U Měšťánek je ale výjimkou. Jen majitelé pak asi navíc vědí, proč se dnes podnik jmenuje Gotika...

1. *Malý Jaroušek Zelenka, který v roce 1923 vybral na Ústřední Matici školskou rekordních 200 korun. Tady i se svou pokladničkou.*

2

3

4

2. *Interiér hostince v 60. letech minulého století.*
3. *A štamgasti z té doby.*
4. *Pan Měšťánek často krmil vrabce přímo z ruky.*

5. Vývěsní štít a okno v 70. letech 20. století.
6. Dva štamgasti ve stejné době.
7. Radka Kvačková, tehdy ještě Horelová se svým bratrem Jindřichem a maminkou Annou. O pár let později už Radka chodila babičce a tatínkovi pro pivo.
8. Radka Kvačková s manželem Petrem, dva z mnoha dávných štamgastů hostince.